

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Alle landets kommuner/bydeler og fylkesmenn

Nr.
F-11/07

Vår ref
200607499

Dato
07.03.2007

SKJØNNSMIDLER TIL DRIFT AV BARNEHAGER 2007

1. Innledning

Sommeren 2003 inngikk alle partier på Stortinget, med unntak av Kystpartiet, et bredt forlik om de framtidige rammebetingelsene for barnehagesektoren, omtalt som "Barnehageforliket". Innføring av en ordning med skjønnsmidler til kommunene inngår i oppfølgingen av forliket.

Forliket forutsetter at kommunens samlede ressursbruk skal opprettholdes på samme nivå som før forliket ble inngått, og at all nødvendig økning i offentlig finansiering skal komme gjennom økte statlige tilskudd.

2. Formål

Målet med skjønnsmidlene er å kompensere for kommunenes merutgifter knyttet til innføring av maksimalpris, kommunal plikt til økonomisk likeverdig behandling av offentlige og private barnehager og drift av nye barnehageplasser. Skjønnsmidlene beregnes og tildeles kommunene uten forutgående søknad.

Skjønnsmidlene skal bidra til å sikre at barnehageforliket gjennomføres uten at det oppstår konflikt mellom utbygging, innføring av maksimalpris og god kvalitet i barnehagene. Kommunene har ulikt utgangspunkt med hensyn til barnehagedekning, kostnadsnivå, nivå på foreldrebetalingen og grad av støtte til ikke-kommunale barnehager. Behovet for økte statlige midler til den enkelte kommune vil derfor variere.

Skjønnsmidlene er et øremerket tilskudd til kommunen, som i sin helhet skal nyttes til drift av barnehager. Midlene disponeres sammen med kommunenes frie midler, og skal bidra til å dekke:

- Driftsutgifter til eksisterende barnehager (både kommunale og ikke kommunale) som ikke dekkes gjennom foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd.
- Driftsutgifter til nye barnehageplasser (både kommunale og ikke-kommunale) som ikke dekkes gjennom foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd.

Samlet utbetaling av skjønnsmidler i 2007 er beregnet på bakgrunn av en rekke kriterier slik at tildelingen skal komme nærmest mulig kommunenes faktiske merutgifter knyttet til innføringen av maksimalpris, håndtering av forskriften om likeverdig behandling og drift av nye barnehageplasser. Departementet vil understreke at skjønnsmiddelordningen er en kompensasjonsordning. Kommunens finansieringsplikt overfor barnehager er fastsatt i gjeldende forskrift om økonomisk likeverdig behandling.

3. Nærmere om Lov om barnehager og tilhørende forskrifter

Det er særlig forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd og forskrift om foreldrebetaling samt regler for tildeling av driftstilskudd som påvirker beregningsgrunlaget for skjønnsmidler.

I barnehageloven § 14 står følgende om offentlige tilskudd til barnehager:

"Godkjente barnehager skal behandles likeverdig i forhold til offentlige tilskudd. Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om hva som menes med likeverdig behandling."

Fra 1. mai 2004 ble det innført maksimalgrense for foreldrebetalingen og kommunene fikk en forskriftsfestet plikt til økonomisk likeverdig behandling av offentlige og private barnehager. Plikten innebærer at kommunen skal dekke kostnadene i de ikke-kommunale barnehagene som ikke dekkes gjennom foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd. Ordningen med skjønnsmidler bidrar til at kommunene kan oppfylle sine finansielle forpliktelser uten samlet sett å måtte øke egen ressursbruk.

Fra 1. august 2005 ble det også et krav om at kommunenes tilskudd må sørge for at den samlede offentlige finansieringen utgjør minst 85 prosent av det som tilsvarende barnehager eid av kommunen i gjennomsnitt mottar.

1. januar 2006 ble maksimalgrensen for foreldrebetaling senket. Den enkelte barnehage fikk kompensert dette gjennom en økning i det statlige øremerkede driftstilskuddet som gis til alle godkjente barnehager. Kommunene må ved utmålingen av kommunalt tilskudd til barnehager som mottar tilskudd etter 85 pst-regelen sørge for at denne kompensasjonen kommer barnehagen fullt ut til gode.

4. Tildelingskriterier

Skjønnsmidler til kommunene til drift av barnehager ble tildelt første gang i 2004, med virkning fra og med mai måned. Det ble foretatt to tildelinger i 2004, jf. rundskriv Q-06/2004 pkt. 3. I 2005 ble det tildelt skjønnsmidler i tre omganger, jf rundskriv Q-06/2005. I 2006 ble det gjennomført til sammen tre tildelinger, jf rundskriv F-11/06 og brev til kommunene 4. juli 2006.

4.1 Skjønnsmidler tildelt i 2004

I 2004 ble det gjennomført to runder med utbetaling av skjønnsmidler.

Tildelingen i 2004 ble gjort på følgende måte:

- Første tildeling ble gjennomført i april 2004. Disse midlene bidro til å kompensere for kommunenes merutgifter i 2004 knyttet til barnehager som var i drift ved utgangen av 2003. Midlene ble gitt med helårseffekt allerede i 2004.
- Andre tildeling ble gjennomført i november 2004. Disse midlene bidro i hovedsak til å kompensere for aktivitetsvekst i kommunen i løpet av 2004. Videre ble det gitt midler som kompensasjon for 50 prosent søskenmoderasjon til barn nr. 2 osv. Dette var begrunnet i en endring i forskriften om foreldrebetaling som ble gjennomført etter at første tildeling var avsluttet. Stortinget bevilget totalt 11 mill kroner ekstra i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2004. I tillegg ble det gjort noen justeringer ift. første tildeling. Midler til aktivitetsvekst ble gitt med 5/12 effekt i 2004, midler til søskenmoderasjon med 8/12 effekt.

Videreføring av midlene tildelt i 2004 omtales under punkt 4.2, 4.3 og 4.4.

Det vises til rundskriv Q-06/2004 for nærmere beskrivelse. Rundskrivet kan finnes på www.regjeringen.no/barnehager.

4.2 Skjønnsmidler tildelt i 2005

I 2005 ble det gjennomført tre runder med utbetaling av skjønnsmidler.

Tildelingen i 2005 ble gjort på følgende måte:

- Første tildeling i 2005 var en ren videreføring av midlene som ble tildelt i 2004 gitt helårseffekt og pris- og kostnadsjustert med 3,4 prosent. Disse midlene bidro til å kompensere for kommunenes merutgifter i 2005 knyttet til barnehager som var i drift ved utgangen av 2003 og 2004.
- Andre tildeling i 2005 var kompensasjon til drift av barnehager i 2005 som følge av endring i forskrift om likeverdig behandling. Midlene ble gitt med 5/12 effekt.
- Tredje tildeling i 2005 var kompensasjon for aktivitetsvekst i kommunen i løpet av 2005. Midlene ble gitt med 5/12 effekt.

Videreføring av midlene tildelt i 2005 omtales under punkt 4.3 og 4.4.

Det vises for øvrig til rundskriv Q-06/2005 for nærmere beskrivelse. Rundskrivet finnes på www.regjeringen.no/barnehager.

4.3 Skjønnsmidler tildelt i 2006

I 2006 ble det gjennomført tre runder med utbetaling av skjønnsmidler.

Tildelingen i 2006 ble gjort på følgende måte:

- Første tildeling var en ren videreføring av midlene som ble tildelt i 2004 og 2005 gitt helårseffekt og pris- og kostnadsjustert med 2,8 prosent, men hvor tredje tildeling 2005 ble holdt utenfor. I tillegg ble det foretatt to kutt som omtales nærmere nedenfor. Disse midlene bidro til å kompensere for kommunenes merutgifter i 2006 knyttet til barnehager som var i drift ved utgangen av 2003, 2004 og 2005.
- Andre tildeling 2006 var videreføring av tredje tildeling 2005 som gjaldt aktivitetsvekst for 2005, korrigert for faktisk kapasitetsvekst i 2005. Midlene ble gitt helårseffekt og pris- og kostnadsjustert med 2,8 prosent.
- Tredje tildeling i 2006 var kompensasjon for aktivitetsvekst i kommunen i løpet av 2006. Midlene ble gitt med 5/12 effekt.

Nærmere om kutt foretatt i første tildeling 2006

Stortinget vedtok i forbindelse med revidert budsjett 2005 å redusere skjønnsmiddelposten med 20 mill. kroner som følge av reduksjon i kommunenes egenfinansiering fra 2003 til 2004. Dette kuttet ble fordelt ved tredje tildeling høsten 2005 og ble videreført prisjustert i 2006. For 2006 ble det vedtatt å kutte ytterligere 20 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (2005-06). Denne reduksjonen ble ved første tildeling 2006 fordelt etter samme nøkkel som over. Videre ble skjønnsmiddelposten i 2006 redusert med 100 mill. kroner som følge av overkompensasjon knyttet til kostnader til redusert foreldrebetaling på driftstilskuddet, jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-06). Denne reduksjonen ble ved første tildeling 2006 fordelt etter andel av totalt antall oppholdstimer for alle kommuner i landet.

Nærmere om behandling av treåringer i tredje tildeling 2006

I revidert nasjonalbudsjett for 2006, jf. Innst.S. nr. 205 (2005-2006) og St.prp. nr. 66 (2005-2006) omtales tildelingspraksis av skjønnsmidler for 2004 og 2005. I 2005 ble det tildelt skjønnsmidler til kommunene basert på en egen beregning av tilskuddssats og antall plasser for treåringer som det ikke var budsjettert med i 2005. I tillegg ble det tildelt skjønnsmidler til kommunene knyttet til opprettede plasser i 2005 på bakgrunn av et høyere kostnadsnivå for ikke-kommunale barnehager enn det som var lagt inn i budsjettet for 2005.

For å sikre fortsatt høy utbyggingstakt og opprettholdelse av eksisterende barnehageplasser er det nødvendig å gi forutsigbare og stabile rammevilkår for kommunene. Det ble derfor besluttet å videreføre tildelinger knyttet til aktivitetsvekst i 2004 og 2005, jf pkt 4.1 og 4.2 uten endringer i beregningsforutsetningene.

I tråd med behandlingen av revidert budsjett for 2006 ble det ved tildelingen av skjønnsmidler for aktivitetsvekst i 2006 foretatt en justering av finansiering av nye plasser til treåringer i forhold til tidligere praksis. Behandlingen av treåringene knyttet til beregning av skjønnsmidlene på kapasitetsveksten i 2005 var som følger (en videreføring av en praksis som ble etablert i 2004):

- (i) det ble gitt storbarnsats for skjønnsmidler på kapasitetsveksten i alderskullet treåringer (de som er tre år i hhv. 2004 og 2005).
- (ii) det ble lagt til en tilleggssats for barn som var to år i 2004 og som fyller tre år i 2005 (samme fødselskull). Tilleggssatsen ble beregnet som halvparten av differansen mellom småbarnsats og storbarnsats.

I tredje tildeling 2006 ble treåringer tydelig skilt ut og de fikk en egen sats som fremkommer i brev av 22. november 2006 til alle landets kommuner.

Beregningsgrunnlaget er dannet ved å se på økningen fra de som var treåringer i 2005 (født 2002) og treåringer i 2006 (født 2003).

Videreføring av midlene utbetalt i 2006 omtales under punkt 4.4.

Det vises for øvrig til rundskriv F-11/06 og brev av 4. juli og 22. november 2006 til alle landets kommuner for nærmere beskrivelse. Rundskrivet og brev finnes på www.regjeringen.no/barnehager.

4.4 Skjønnsmidler som tildeles i 2007

Stortinget har for 2007 bevilget om lag 3,081 mrd kroner over kapittel 231 post 65 Skjønnsmidler til barnehager. I 2007 legges det opp til at første og andre tildeling for 2006 videreføres gitt helårseffekt og pris- og kostnadsjustert med 3,6 prosent. Dette innebærer at kuttene som ble foretatt ved første tildeling 2006, jf pkt. 4.3 "*Nærmere om kutt foretatt i første tildeling 2006*", videreføres i 2007. Halvparten av midlene tildeles tidlig i 2007, mens den gjenværende halvparten tildeles i juni/juli. Departementet arbeider for tiden med en kontroll av bruk av skjønnsmidler i 2005, jf. St.prp. nr 1 (2006-07). Dersom denne kontrollen gir grunnlag for å endre tildelingen av skjønnsmidler til enkelte kommuner, tar departementet sikte på å håndtere dette i forbindelse med tildelingen av skjønnsmidler i juni/juli.

Departementet vil komme nærmere tilbake til tildelingen av skjønnsmidler i 2007 for midler knyttet til aktivitetsvekst i 2006. Tildelingen som gis som kompensasjon for aktivitetsvekst i 2007, vil også i år baseres på en egen rapportering fra kommunene per 20. september 2007. Her skal kommunene rapportere status for antall barn i barnehage, samt forventet aktivitetsvekst for resten av året, dvs. perioden 20. september – 31. desember 2007. Rapporteringen skjer via fylkesmennene. Det vil bli sendt ut nærmere informasjon om denne rapporteringen i god tid før 20. september 2007.

5. Rutiner for tildeling

Kommunene skal ikke søke om tildeling av skjønnsmidler. Skjønnsmidlene er beregnet med bakgrunn i tildelingskriteriene, jf. pkt 4 ovenfor.

Fylkesmannen utbetaler midler til den enkelte kommune i tråd med de beløp som departementet har beregnet for den enkelte kommune. Kommunen kan få tilgang til grunnlagsmaterialet for de beregninger som ligger til grunn for utmåling av skjønnsmidler i 2007.

Fordelingen av skjønnsmidler kan være påvirket av eventuelle feil eller mangler i de grunnlagsdata som beregningen baserer seg på, jf. pkt. 4 ovenfor. Det er imidlertid kommunens og den enkelte ikke-kommunale barnehages ansvar å sørge for at den rapporteringen som skal legges til grunn for beregning av skjønnsmidler er korrekt. Åpenbare feil i materialet som har vesentlig betydning for utmålingen av tilskuddet vil bli søkt rettet opp før skjønnsmidlene tildeles. Departementet legger ikke opp til ytterligere justeringer.

Feil i utmålingen som kan tilbakeføres til rene regnefeil i forbindelse med departementets beregning av skjønnsmidler vil imidlertid bli rettet opp.

6. Fylkesmannens og kommunens oppgaver og ansvar

Fylkesmannen forestår utbetalingen av skjønnsmidler til den enkelte kommune.

Fylkesmannen skal ved utbetaling av skjønnsmidlene sørge for at mottaker gjøres kjent med at forvaltningen (departementet og fylkesmannen) eller Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene blir nyttet etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og Lov om Riksrevisjonen § 12 tredje ledd.

Kommunene skal rapportere antall barn i barnehage pr 20.09 2007, samt forventet økning i kapasitet målt i heldagsplasser for resten av 2007, jf punkt 4.4.

Kommunene skal disponere midlene i tråd med Forskrift om økonomisk likeverdig behandling. Departementet viser til nevnte forskrift med merknader, samt til en egen veileder om kommunenes håndtering av forskriften. Dette materialet kan hentes fra departementets nettside. www.regjeringen.no/barnehager.

Kommunen skal føre skjønnsmidlene i kommunens driftsregnskap (kontoklasse 1) på funksjon 201 Førskole. Skjønnsmidlene inntektsføres i sin helhet på art 810 Andre statlige overføringer. Skjønnsmidlene skal bidra til å dekke kommunens netto merutgifter knyttet til innføring av maksimalpris, drift av nye barnehageplasser og plikt til økonomisk likeverdig behandling av offentlige og private barnehager.

Forskrift om likeverdig behandling gir kommunene plikt til å yte et kommunalt driftstilskudd til ikke-kommunale barnehager som ikke får dekket sine kostnader gjennom andre offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Det kommunale driftstilskuddet

til ikke-kommunale barnehager utgiftsføres på funksjon 201, art 370, uavhengig av om tilskuddet er finansiert ved skjønnsmidler eller ved kommunens frie inntekter.

Det ordinære statstilskuddet til ikke-kommunale barnehager inntektsføres i kommuneregnskapet som tidligere på funksjon 201, art 810. Ved utbetaling til de ikke-kommunale barnehagene utgiftsføres det på funksjon 201, art 470.

7. Oppfølging og kontroll

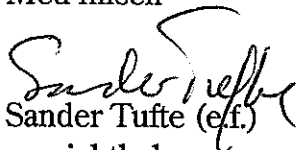
Fylkesmannen skal kontrollere opplysninger som danner grunnlag for tildeling av skjønnsmidler.

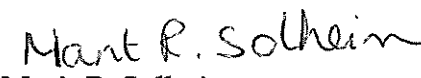
Forutsetningene for tildeling av skjønnsmidlene er at kommunene opprettholder egenfinansieringen og at midlene nyttes til drift av barnehager. Departementets kontroll med hvorvidt kommunene har opprettholdt egenfinansieringen fra 2003 vil skje ved bruk av økonomi- og tjenestedata fra kommunene (KOSTRA). Det vil i denne sammenheng bli kontrollert for om den enkelte kommune har videreført nivået på netto driftsutgifter innen funksjonene 201, 211 og 221. Kontrollen vil bli gjennomført etter regnskapsavleggelsen for 2007.

Skjønnsmidlene er øremerket barnehagedrift og eventuelle ubrukte midler ved årets slutt skal settes av til bundet driftsfond. Avsatte skjønnsmidler skal benyttes til drift av barnehager senere. Det vil bli gjennomført kontroll med hvorvidt skjønnsmidlene er benyttet til barnehagedrift etter regnskapsavleggelsen for 2007.

Kommuner som ikke har nyttet tilskuddet i samsvar med forutsetningene, må påregne å tilbakebetale tilsvarende andel av tilskuddet.

Med hilsen

Sander Tufte (ef.)
prosjektleder

Marit R. Solheim
seniorrådgiver